ESCOLA SINDICAL DE FORMACIÓ
MELCHOR BOTELLA

El sistema educatiu valencià i el plurilingüisme: Un estat de la qüestió

Tudi Torró Ferrero

JORNADA PLURILINGÜISME

¿Què entenem per Educació Plurilingüe?

"Anomenem educació plurilingüe aquella que utilitza una segona i una tercera llengua, a més de la L1, com a llengües d'instrucció (sense perjudici que puga incluore'n alguna altra com a àrea d'estudi) amb la finalitat que els alumnes adquirisquen competència comunicativa en tres o més llengües"

Vicent Pascual Granell

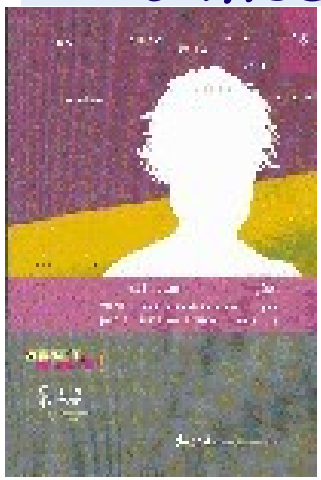

El tractament de les llengües en un model d'educació plurilingüe. (Suport núm. 15) *Generalitat Valenciana, València, 2006.*

Elements en què es recolza un programa d'educació plurilingüe.

1. *Competència del professorat:*

- Lingüística, especialment en valencià i en llengua estrangera.
- Tècnica.

2. *Participació de les famílies:*

- Informació sobre els objectius.
- desenvolupament previst del programa.
- Previsió de participació en el desenvolupament del programa.

3. *Organització del centre que faça possibles els punts anteriors:*

- Adscripció del professorat.
- Coordinació del professorat.
- Organització d'espais i recursos.

Diversificació de tractaments

Cal diferenciar el tractament de cada llengua segons:

- ✓ **Situació de les llengües en la societat:**
  Llengües dominants i minoritzades
- ✓ Relació de la llengua amb l'alumne/a: L1, L2, L3
- ✓ **L'edat, les competències lingüístiques i culturals i els possibles retards curriculars dels aprenents.**

La Planificació Didàctica: Acords

Prendrem uns acords mínims sobre:

- **la persona/es que farà de model lingüístic**
- els grups i el temps que dedicarem a cada una de les llengües
- **la rutina on es treballarà cada llengua**
- els espais on es focalitzaran els aprenentatges en cada llengua
- **les línies generals sobre com es treballarà en cada llengua**

¿PER QUÈ PLURILINGÜISME PER A TOTS?

Març 2002

Els Caps d'Estat de la Unió Europea reunits a Barcelona, insten al Consell d'Europa, l'aprenentatge primerenc de,almenys, dues llengües estrangeres

Juliol 2003

El Consell d'Europa aprova "Promoure l'aprenentatge d'idiomes i la diversitat lingüística: un pla d'acció 2004-2006"

Agost 2008

"La diversitat lingüística d'Europa no únicament es refereix a les 23 llengües oficials de la UE sinó també a les seues llengües **minoritàries i regionals**"

¿Quan comença l'aprenentatge obligatori de llengües estrangeres als diferents països d'Europa?

	Inici de l'ensenyament obligatori de la 1a. Llengua estrangera, Estudis realitzats l'any 2001
6 anys	Luxemburg i Austria
7 anys	Finlandia, Països Baixos, Suècia,Estonia,Itàlia
8 anys	Bèlgica (Brusel·les+Comunitat germano parlant), España, Alemanya
9 anys	Grècia, República Checa, Chipre, Letonia, Hongria, França, Eslovènia
10 anys	Bèlgica francòfona, Dinamarca, Portugal, Regne Unit, Polònia, Eslovàquia
11 anys	Cap país
12 anys	Bèlgica flamenca

Inici de l'Ensenyament obligatori de la 1a. llengua estrangera-curs 2007-2008

Educació Infantil	Espanya (la LOE possibilita la seua aplicació) Luxemburg i Regne Unit
6 anys	Austria (avalúa l'actual política abans d'emprendre reformes) Espanya (LOE)
7 anys	Finlandia, Països Baixos, Suècia,Estònia,Itàlia
8 anys	Bèlgica (Brusel·les+Comunitat germano parlant), Alemanya
9 anys	Grècia, República Checa, Chipre, Letonia, Hongria, França, Eslovènia
10 anys	Bèlgica francòfona, Dinamarca, Portugal, Polònia, Eslovàquia
12 anys	Bèlgica flamenca
Final de l'ensenyament obligatori	Curs intensiu d'aprenentatge d'idiomes (el 40% de pla d'estudis es dedica als idiomes) Bulgària (en procés d'aprovació) i Hongria

¿Quantes llengües parlen els europeus?

Enquesta realitzada en 2001
Ciutadans de la Unió Europea

- ✓ El 53% dels enquestats parla una llengua estrangera.
- ✓ El 26% afirma conèixer-ne dues.
- ✓ El 41% afirmen conèixer l'anglès.
- ✓ El 19% el francès.
- ✓ El 19% l'alemany.
- ✓ El 7% l'espanyol.
- ✓ El 3% l'italià.

Enquesta realitzada en 2006 a Ciutadans de la Unió Europea

- ✓ El 56% dels enquestats parla una llengua estrangera.
- ✓ El 28% afirma conèixer-ne dues.
- ✓ El 11% afirmen conèixer almenys 3 idiomes.
- ✓ El 44% afirma no conèixer cap idioma.

Enquesta realitzada en 2005 a ciutadans de la Unió Europea

"Motius per aprendre un nou idioma"

- ✓ El 35% per usar-lo en vacances per l'estranger
- ✓ **El 32% per treball.**
- ✓ El 27% per satisfacció personal.
- ✓ **El 27% per poder treballar a un altre país.**
- ✓ El 21% per entendre a la gent d'altres cultures.
- ✓ El 17% per conèixer gent d'altres països.
- ✓ **El 14% per poder estudiar en altre país.**

Segons els enquestats

¿Com arriba una persona a ser políglota?

La primera llengua estrangera

l **59%** cita **l'ensenyament secundari** com el primer lloc d'adquisició.

l **16'9%** a l'ensenyament primari.

a segona llengua estrangera

l **55'9%** l'aprèn a **l'ensenyament secundari**.

El **9'8%** a l'ensenyament primari.

La tercera llengua estrangera

- ✓El **39'6%** durant **l'ensenyament secundari.**
- ✓El 29'9% durant les vacances per l'estranger.
- ✓El 15'9% com auto-aprenentatge

Aquestes afirmacions, corroboren les recerques sobre el factor edat en llengües estrangeres

1. Cal diferenciar l'aprenentatge d'una segona llengua en contextos naturals i el d'una llengua estrangera.

2. *"Comparant grups d'alumnes de 8 i 11anys, amb igualtat d'hores d'instrucció, a llarg termini, en un context escolar d'aprenentatge de l'anglès com a llengua estrangera, són els aprenents més grans els qui segueixen superant els més joves"*

Teresa Naves

Universitat de Barcelona, 2006

¿Com organitza l'aprenentatge de llengües l'Administració Educativa Valenciana?

Partirem d'una afirmació

"El Sistema Educatiu Valencià es troba a nivell europeu quant a Planificació Educativa en oferta de Programes Bilingües i plurilingües; però és molt deficitari pel que fa a la seua aplicació".

LOE - Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació.
(BOE núm. 106, de 04.05.2006)

Títol Preliminar

Capítol I. ***Principis i finalitats de l'educació.***

Article 2. *Finalitats*

1. *El sistema educatiu espanyol s'orientarà a la consecució de les següents finalitats:*

g) *La formació en el* ***respecte i reconeixement de la pluralitat lingüística i cultural d'Espanya*** *i de la interculturalitat com a un element enriquidor de la societat.*

j) *La capacitació per a* ***la comunicació en la llengua oficial i cooficial****, si n'hi haguera, i en una o més llengües estrangeres.*

L'Educació Plurilingüe

PRINCIPALS NOVETATS DELS NOUS CURRÍCULUMS

- OBJECTIUS EUROPEUS
- COMPETÈNCIES
- **PLURILINGÜISME:**
  - **Llengua estrangera des de 1r de Primària**
  - **Llengua estrangera a Infantil (possibilitar)**
- PROVES DE DIAGNÒSTIC 4t EP i 2n ESO
- PROPOSTES ORGANITZATIVES I DIDÀCTIQUES ALS CENTRES

DECRET 111/2007, de 20 de juliol , del Consell, pel qual s'establix el currículum de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana.

A la nostra comunitat, l'aprenentatge escolar de les dos llengües cooficials es considera, en el currículum, com a element bàsic de la nostra cultura, com a instrument d'aprenentatge **dins del marc del programa o programes d'educació plurilingüe que apliquen els centres**, d'anàlisi i busca de la realitat, d'adquisició d'una consciència d'identitat, de pertinença a una cultura i d'assumpció d'unes normes i d'uns valors compartits.

¿Com ha organitzat, l'Administració Educativa Valenciana, fins el curs 2007-2008 l'aprenentatge de llengües?

Els programes d'educació bilingüe i plurilingüe

Programa d'Ensenyament en Valencià (PEV)

Per a alumnat majoritàriament valencianoparlant

Programa d'Immersió Lingüística (PIL)

Per a alumnat majoritàriament castellanoparlant

Programa d'Incorporació Progressiva (PIP)

Per a alumnat sense especificar

PODEN ENRIQUIR-SE AMB LA INCORPORACIÓ PRIMERENCA D'UNA LLENGUA ESTRANGERA

PEBE (Programa Biligüe Enriquit)

¿Què ens diuen les estadístiques del què ha passat durant 25 anys en l'aplicació dels Programes Bilingües?

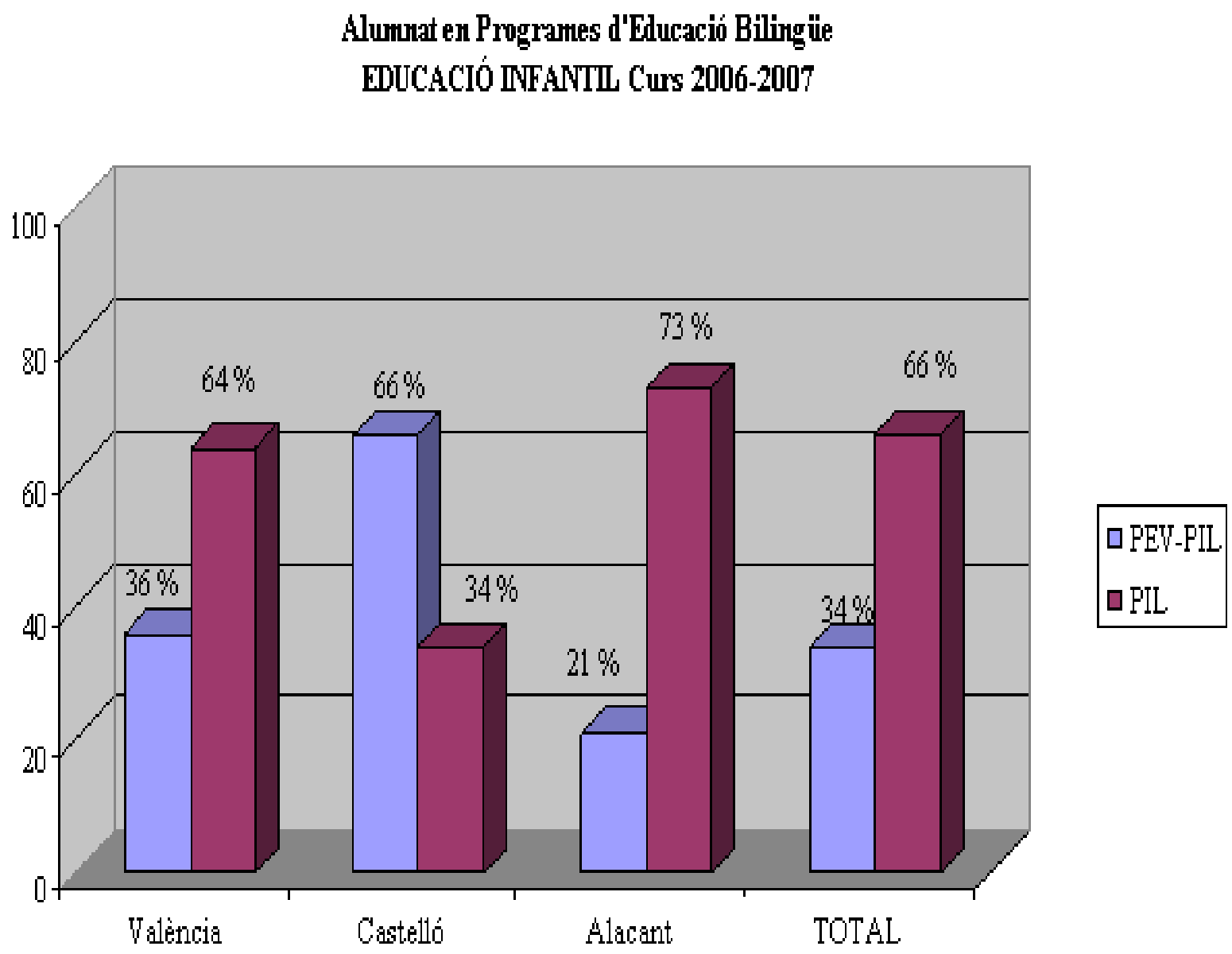
Alumnat en Programes d'Educació Bilingüe
EDUCACIÓ INFANTIL Curs 2006-2007
100
80
60
40
20
0
36 %
64 %
66 %
34 %
21 %
73 %
34 %
66 %
València
Castelló
Alacant
TOTAL
PEV-PIL
PIL

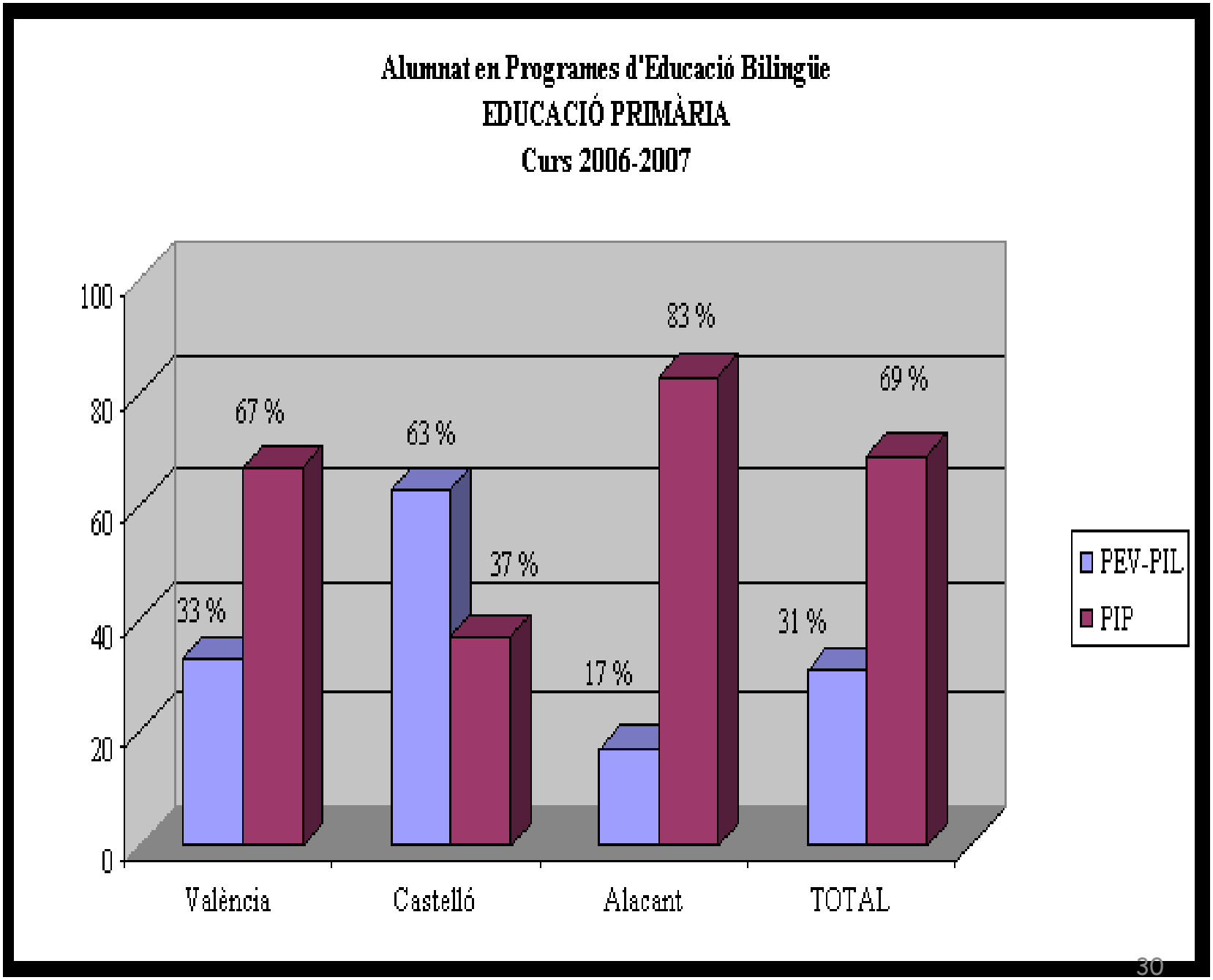
Alumnat en Programes d'Educació Bilingüe
EDUCACIÓ PRIMÀRIA
Curs 2006-2007
100
80
60
40
20
0
33 %
67 %
63 %
37 %
17 %
83 %
31 %
69 %
València
Castelló
Alacant
TOTAL
PEV-PIL
PIP

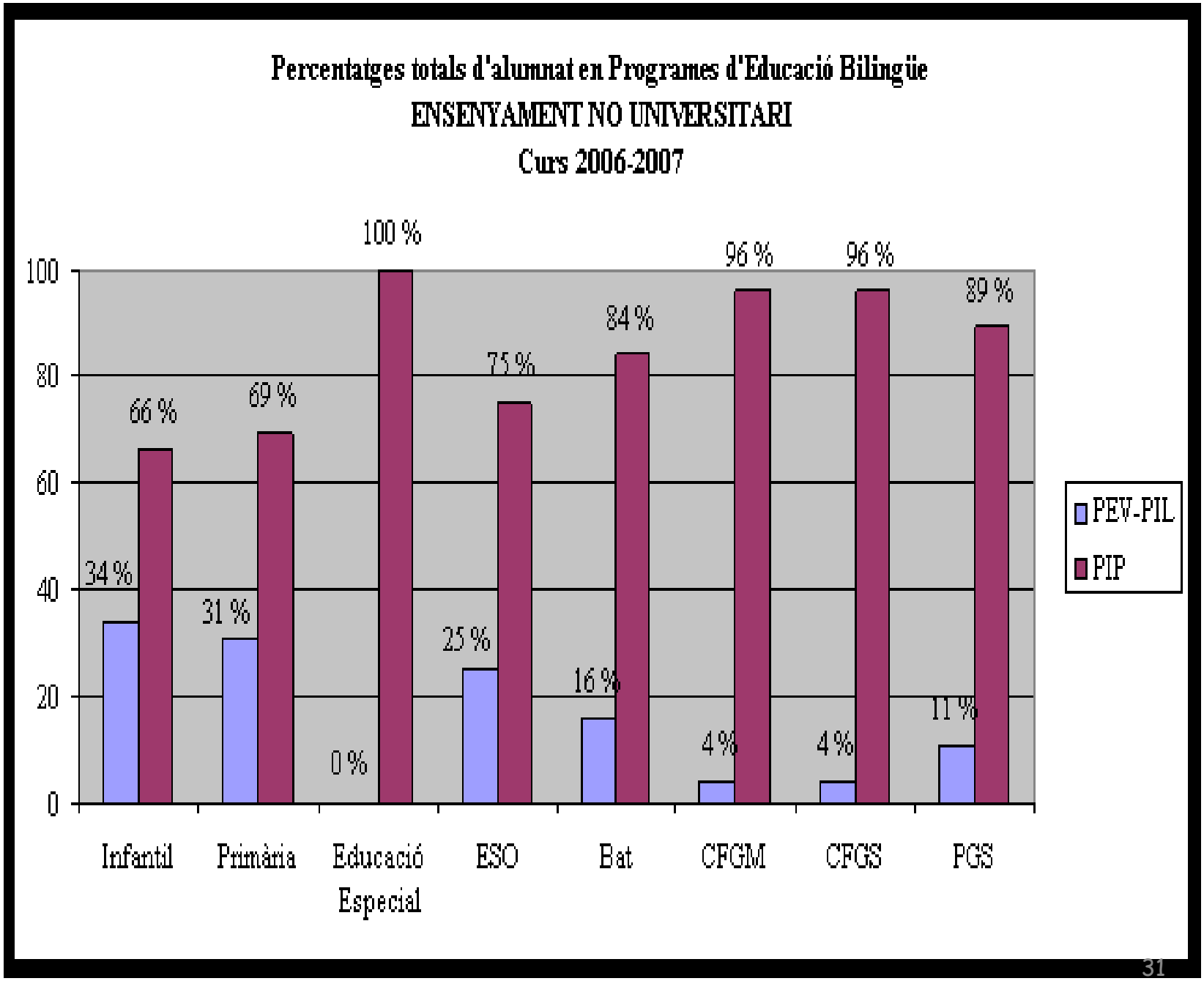
Percentatges totals d'alumnat en Programes d'Educació Bilingüe
ENSENYAMENT NO UNIVERSITARI
Curs 2006-2007
100
80
60
40
20
0
34 %
66 %
31 %
69 %
0 %
100 %
25 %
75 %
16 %
84 %
4 %
96 %
4 %
96 %
11 %
89 %
Infantil
Primària
Educació Especial
ESO
Bat
CFGM
CFGS
PGS
PEV-PIL
PIP

PERCENTATGE ENSENYAMENT EN VALENCIÀ

Alumnat Centres concertats

1998-2007

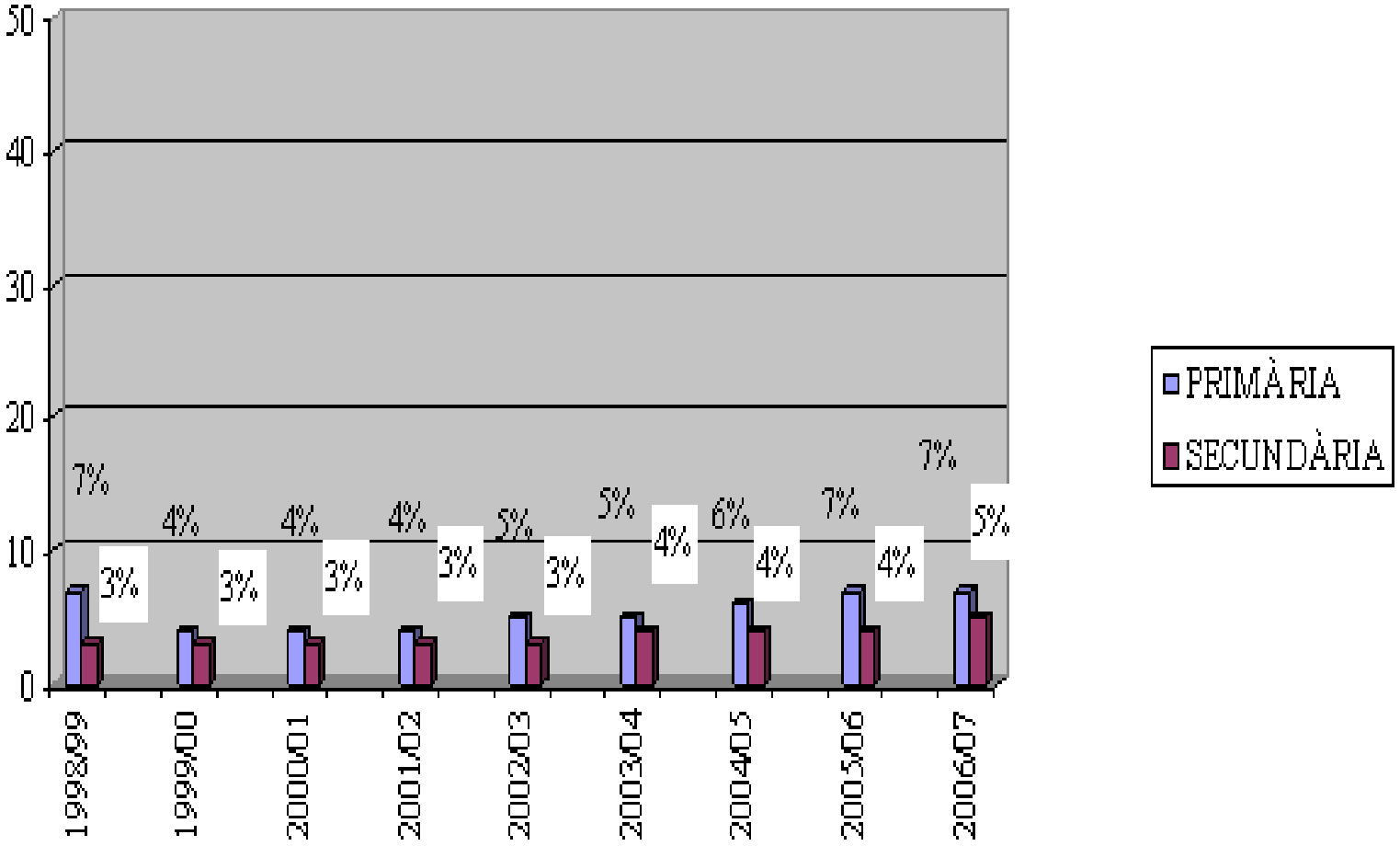

VALORACIONS DELS PROGRAMES D'EDUCACIÓ BILINGÜE DESPRÉS DE 25 ANYS

- ✓ **Els PIL i els PEV han esdevingut els programes més eficients en els efectes bilingüitzadors (valencià/castellà).**
- ✓ El PEBE ha estat, i és, la proposta més rigorosa que s'ha fet –i posat en marxa al sistema educatiu valencià- per aconseguir el triple domini idiomàtic (val+cast+lleng. estrangera)
- ✓ **El PIP no ha passat, en el millor dels casos, de ser un programa bilingüe feble que no capacita en el domini del valencià.**
- ✓ El PB no és més que un programa monolingüe amb classes de valencià.

¿Com vol organitzar, a partir del curs 2008-2009, l'aprenentatge de llengües, l'Administració Educativa Valenciana?

L'Educació Plurilingüe

- ✓ Programa d'Educació Plurilingüe Enriquit (PEBE) – *Ordre de 30 de juny de 1998.*
- ✓ **Incorporació del Programa Plurilingüe en Educació Infantil –*Resolució de 30 de juliol de 2008*-**
- ✓ Programa Experimental Plurilingüe a la Comunitat Valenciana – *Ordre de 19 de maig de 2009-*
- ✓ ***Resolució de 22 de juliol de 2009, per a l'experimentació de l'ús de les llengües estrangeres com a llengües vehiculars (ESO,Btx i Cicles Formatius)***

Programa d'Educació Plurilingüe Enriquit (PEBE)

Ordre de 30 de juny de 1998.

L'experimentació

- ✓S'ha planificat l'aplicació.
- ✓**S'han experimentat en un total de 14 centres (amb tots els itineraris) durant tres cursos.**
- ✓Ha estat un programa assumit pel centre.
- ✓**S'ha informat a les famílies.**
- ✓S'ha fet formació al professorat.
- ✓**S'han elaborat materials.**
- ✓S'ha avaluat el funcionament del programa

L'Educació Plurilingüe

Estudis i investigacions

ANÀLISI COMPARATIVA DELS RESULTATS DE LES PROVES INDIVIDUALS PER PROGRAMES

Resultats de l'avaluació de l'experimentació del PEBE a l'Educació Infantil.

Per programes. Totals de les tres llengües per programes.

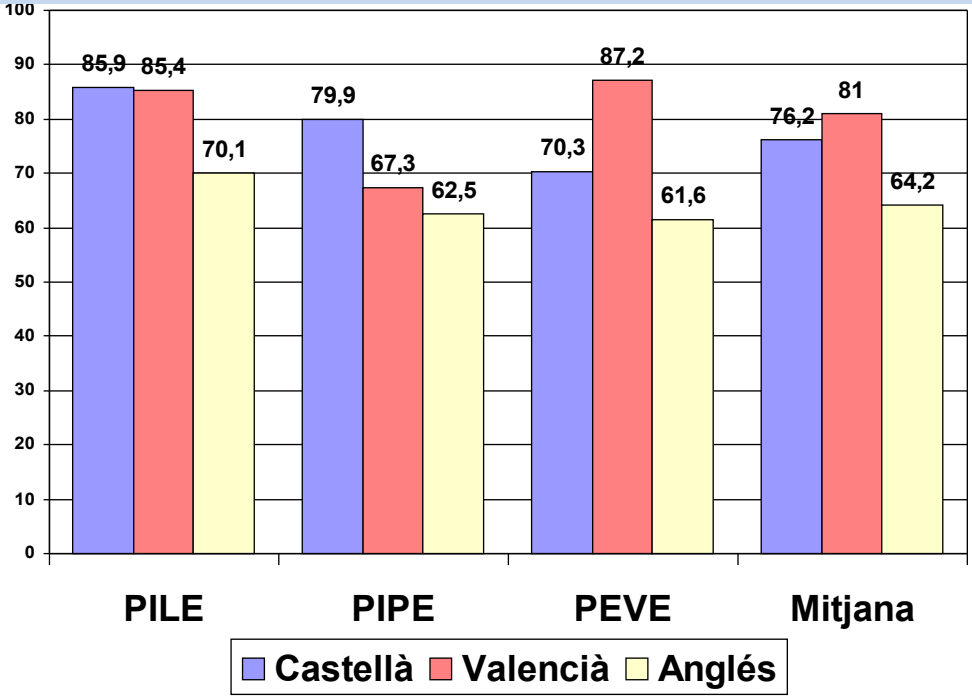

INSTITUT VALENCIÀ D'AVALUACIÓ I QUALITAT EDUCATIVA

L'Educació Plurilingüe

Resolució de 30 de juliol de 2008 *de la Dir. Gral. d'Ordenació i Centres Docents i de la Direcció General de Personal per la qual s'establixen els requisits bàsics, criteris i procediments per aplicar en els centres educatius un programa d'educació plurilingüe que 'permitisca' fomentar una primera aproximació a la llengua anglesa en el segon cicle de l'educació infantil.*

(DOCV NÚM 5.832 de 21-8-08)

Consideracions Generals

- Cal disposar **d'autorització de la Dir. Gral**.
- **La llengua anglesa s'introduirà a partir del nivell de 4 anys.**
- Els centres seguiran el programa o programes que tinguen autoritzat: **PEV, PIL o PIP**.
- **Cal elaborar un nou DPP (tenir en compte prescripcions del Decret 38/2008 de 28 de març pel qual s'estableix el currículum d'E. Infantil).**

Proporció d'ús de les llengües (Annexos I, II,III i IV)

Programa	Ús del valencià	Ús del castellà	Ús de l'anglés
PEV	El temps indicat al seu DPP	4 h setmanals en cada nivell	1h o 1 ½ h setmanals en sessions de 30 min.
PIL	El temps indicat al seu DPP		1h o 1 ½ h setmanals en sessions de 30 min.
PIP	Mínim el 33 % del temps cada nivell d'Infantil	La resta del temps	1h o 1 ½ h setmanals en sessions de 30 min.

L'Educació Plurilingüe

Programa Experimental Plurilingüe a la Comunitat Valenciana – *Ordre de 19 de maig de 2009- (DOC 12.06.2009)*

Amb el 80% en anglès, 10% en castellà i 10% en valencià

L'Educació Plurilingüe

Resolució de 22 de juliol de 2009, per a l'experimentació de l'ús de les llengües estrangeres com a llengües vehiculars(ESO,Btx i Cicles Formatius) pel curs 2009-2010.

- ✓ ***Partir d'un DPP d'Educació Bilingüe (PEV-PIP)***
- ✓ ***2 matèries o mòduls vehiculats en llengua estrangera.***
- ✓ ***Enfocament comunicatiu***
- ✓ ***Tractament integrat de llengües i continguts***
- ✓ ***Possibilita la presència de 2 professors en l'aula en cas de no estar habilitat en la llengua estrangera el titolar.***

Conclusions

1. El Sistema Educatiu Valencià està en consonància amb Europa en Planificació Educativa amb l'oferta de Programes Bilingües i Plurilingües, exceptuant les darreres iniciatives.

2. **L'Educació Plurilingüe ha de ser assumida com a model educatiu propi de tot el Sistema Educatiu Valencià, partint del valencià com a llengua base d'aprenentatge**

3. L'Administració Educativa Valenciana ha de garantir que tot el **professorat siga competent en les dues llengües oficials**, amb la preparació didàctica adient per poder oferir un ensenyament de qualitat.

4. No podem equiparar, ni en temps ni en forma l'aprenentatge d'una llengua habitual a la d'una llengua estrangera.

5. El Sistema Educatiu Valencià ha de garantir, mitjançant unes plantilles estables, el suficient **professorat habilitat i competent en la llengua o llengües estrangeres que demande el DPP de cada centre,** per poder donar resposta a les demandes regulades per la pròpia Administració.

6. L'Administració Educativa possibilitarà la formació permanent i els recursos necessaris per què la normativa publicada puga aplicar-se amb garanties de qualitat i continuïtat.

7. L'Educació Plurilingüe ha de procurar, necessàriament, un enfocament didàctic i metodològic adequat *(enfocament comunicatiu, tractament integrat de llengües, tractament de llengües i continguts)*.

8. **L'Educació Plurilingüe ha de saber afrontar el repte del Multilingüisme.**

9. L'Educació Plurilingüe ha de ser el motor de la Innovació Didàctica.